

Viitorul Politicii Agricole Comune- oportunități și provocări pentru România

Conferință - 20 noiembrie 2009

-Sinteză-

Vineri, 20 noiembrie a avut loc conferința "Viitorul Politicii Agricole Comune - oportunități și provocări pentru România", organizată de către proiectul "Sprijin pentru Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale pentru adaptarea continuă a politicii agricole" împreună cu Ambasada Regatului Țărilor de Jos în România și Centrul Român de Politici Europene.

În deschiderea evenimentului a luat cuvântul **Cristian GHINEA**, director al Centrului Român de Politici Europene, care a expus obiectivele conferinței și rezultatele așteptate. Conferința a fost moderată de jurnalistul și analistul economic **Constantin RUDNIȚCHI**.

Daniela GIURCA, expert pe politici agricole: Există diferențe majore între agricultura de acum 20 de ani și cea de acum. România a trecut de la statutul de exportator net (surplus 153 milioane de USD) la cel de importator net (deficit 2141 milioane de Euro). Din punctul de vedere al politicilor agricole, anii '90 pot fi caracterizați ca anii tranziției spre economia de piață cu reforme timide, tendințe de liberalizare dar și un sistem de intervenție al statului în economie. Anul 2000 marchează începutul deceniului integrării caracterizat de reforme menite să pregătească intrarea României în Uniunea Europeană (adoptarea acquis-ului comunitar), obținerea statutului de economie de piață și sprijinirea exploatațiilor comerciale. România are nevoie de o strategie pe termen lung pentru agricultură. Din 1990 au fost elaborate o serie de strategii și propuneri de politici din care numeroase nu au fost implementate.

Adrian Rădulescu, președintele Ligii Producătorilor Agricoli: România a intrat prea devreme în Uniunea Europeană din punctul de vedere al agriculturii deoarece agricultorilor le este greu să găsească co-finanțarea necesară pentru proiectele de modernizare a fermelor. Organizațiile de producători ar fi cele mai în măsură să implementeze aceste proiecte. Mai mult, agricultura a fost de cele mai multe ori folosită ca instrument în lupta electorală.

Ilie VAN, președintele Uniunii Crescătorilor de Păsări din România: Este nevoie de un spirit analitic în ceea ce privește viitorul PAC. Strategiile naționale nu au vizat obiectivele PAC precum modernizarea fermelor, asigurarea stabilității prețurilor sau veniturile fermierilor și mai mult, nu au fost centrate pe producător. Există o fiscalitate exagerată care împiedică acoperirea cererii interne de alimente. Problemele principale vizează prezența unei concurențe nelocale, evaziunea fiscală și lipsa reformei în Ministerul Agriculturii.

Ciprian ALIC, director general adjunct APIA: România se confruntă la momentul de față cu o îmbătrânire a populației și cu o migrație a tinerilor de la sat spre oraș. O atenție sporită ar trebui acordată liceelor agricole, camerelor agricole și universităților agrare precum și dezvoltării și formării continue a resurselor umane. Peste 18.000 de proiecte au fost gestionate de APIA în România, din care doar 9000 au fost aprobate. Băncile nu sunt interesate de co-finanțare deoarece statul român le fură bani ieftini. Soluția constă în a încuraja investițiile în mediul rural.

Cătălin TONCEA, responsabil comercial al Băncii Române pentru Dezvoltare (BRD): Proiectele întâmpină dificultăți în privința finanțării deoarece a fi eligibil nu este neapărat sinonim cu a fi finanțabil. Dispariția scrisorii de conform și înlocuirea cu propria declarație este de cele mai multe ori motivul pentru care un proiect este respins. Mai mult, transparența fondurilor la producători și lipsa de experiență la start-up-uri e foarte mare.

Daniela GIURCA: Este nevoie de adaptare și dinamism pentru a face față trendurilor viitoare ale PAC. Este nevoie în același timp de o politică fiscală specială pentru agricultură care să fie pusă în aplicare de diferite guverne.

Adrian RADULESCU: Băncile nu au cunoștințele necesare despre dezvoltarea rurală și agricultură ceea ce duce la problemele legate de lipsa co-finanțării.

Nicolae Apostol, Kosarom: Trebuie să facem o delimitare clară între agricultura de subzistență și cea comercială. Deblocarea pieții funciare trebuie să fie una dintre priorități. Costul cărții funciare pentru un hectar are același preț ca și terenul vizat.

Dan GHERGHELAS, APDRP: Băncile nu găsesc atractiv acest sector din cauza lipsei de predictibilitate a afacerii. Un sistem bursier ar putea reprezenta o soluție. Băncile vor un sistem financiar clar, la suprafață, eventual fiscalizabil.

Lucian LUCA, expert afiliat CRPE: De-a lungul istoriei Politicii Agricole Comune au existat atât presiuni externe cât și interne care au dus la reforme succesive ale acestei politici. Printre factorii determinanți se numără extinderea spre Est, negocierile în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului precum și îngrijorările legate de mediu și siguranța alimentelor. Încurajarea fermelor mijlocii și familiale ar putea duce la ameliorarea productivității în agricultura și la rezolvarea problemelor sociale ale satului. Este necesară sprijinirea pilonului II deoarece mediul rural din România este în urmă față de celelalte state europene. Societatea românească trebuie mai larg implicată în dezbaterile referitoare la Politica Agricolă Comună, iar formularea poziției României nu poate fi lăsată numai în seama Ministerului Agriculturii. Ferma familială comercială poate deveni coloana vertebrală a spațiului rural, dar trebuie apărată de speculațiile de pe piețele agricole.

Academician **Cristian Hera**, președintele Academiei Agricole și Silvice: România posedă un potențial agricol mare, în schimb rezultatele sunt departe de a arăta așa ceva. Există 9 milioane de hectare din care 60% au un potențial peste media UE. Lipsa de apă, de elemente nutritive și măsurile organizatorice reprezintă factori limitativi pentru agricultură. În România cercetarea științifică din agricultură este în pragul colapsului. Suntem singura țară din UE care nu primește niciun fond pentru cercetarea științifică de bază. Singurii bani sunt cei obținuți prin programe competiționale. Suprafața deținută de institutele de cercetare s-a redus, de aceea trebuie să fie susținute de către stat. O țară care nu dispune de cercetare proprie rămâne tributară importului de soluții tehnologice și importului de produse. Schimbările climatice globale afectează în mod deosebit România de aceea e nevoie de sisteme de irigații moderne. Problema esențială o constituie valorificarea produselor agricole. Acesta este motivul pentru care la nivel guvernamental trebuie găsite soluții.

Cecilia ALEXANDRI, Institutul de Economie Agrară: Concluzia lui Lucian Luca despre promovarea agriculturii de tip familiar este puțin posibilă deoarece structura agricolă a României este polarizată, jumătate din terenuri sunt lucrate de ferme de peste 100 ha. A face o mutație consistentă spre fermele mijlocii este un proces destul de dificil și care ia mult timp. Reforma PAC nu trebuie privită doar din prisma fermierilor, ci și a consumatorilor și a contribuabililor. Discuția asupra reformei PAC trebuie să țină cont de toți actorii implicați. Acum câțiva ani am realizat cu Lucian Luca un studiu pentru Ambasada britanică privind poziția României cu privire la reforma PAC. O PAC foarte liberală pentru România ar însemna prețuri mai reduse la alimente dar și reducerea veniturilor fermierilor. Nu putem accepta asta acum, când agricultura României este vulnerabilă, dar pe termen lung trebuie să ținem cont și de interesul contribuabililor.

Ilie VAN: UE e singura regiune din lume care face produse curate și care pune preț pe siguranța alimentară și pe un mediu curat. Asta înseamnă tehnologii foarte costisitoare, deci extracosturi. România a intrat în UE de la un nivel jos, dar a trebui să se adapteze politicilor UE. Trebuie să respectăm standardele și normele UE. Eu sunt obligat să produc la aceleași costuri ca în UE, dar la un nivel de trai mai scăzut.

Dan GHERGHELAS, fost director APIA: Perioada 2000–2004 a însemnat prima definire explicită la rolul pe care îl au fermele mijlocii. În cadrul mandatului Fluture s-au introdus politici financiare precum renta viageră și programul Fermierul. Plata la 1 ha trebuie pusă în discuție deoarece nu ne mai ajută deloc. Există o teamă de pilonul II absolut justificată, deoarece există riscul că banii nu vor fi luați. De asemenea, există o lipsă cronică de personal în instituții precum APDPR sau APIA.

Theodor Weber, Director general, Departamentul de politici agricole, Ministerul Alimentației, Agriculturii și Pădurilor din Bavaria: Agricultura reprezintă 1/5 din teritoriul Germaniei și mai mult din economia germană. Se cheltuie mulți bani bavarezi, nu europeni sau germani, pentru a educa fermierii, și pentru a îmbunătăți cercetarea în agricultură. Agricultura europeană va trebui să se adapteze la o piață a alimentelor liberalizată. Politica agricolă, deși are efecte sociale, nu poate fi o politică socială. După 2013 nu se va mai face diferența între Pilonul I și II, decis e abolește și modularea. Va exista o finanțare pe 5 ani care să coincidă cu mandatele din Parlamentul European. Este de dorit crearea unei burse europene pentru produse agricole.

Mihaela Luca, APDRP: Decizia de top-up (plata unor subvenții naționale, pe lângă cele europene – n. CRPE) a fost una bună, pentru că asigura un fond de garantare pentru fermier și acces la credite. Există costuri administrative foarte mari din partea statului care reflectă decizii politice de moment. În perioada 2007 – 2009 este vizibil un transfer de terenuri dinspre fermele mici spre cele mijlocii. În ceea ce privește numărul personalului din agenții, e nevoie de o organizare mai bună, pentru a nu mai avea perioade în care oamenii muncesc foarte mult și perioade în care oamenii nu au de lucru. Calitatea proiectelor depuse pe dezvoltare rurală este destul de proastă.

Ruediger HEINING, Consilier Rezident de Înfrățire, MAPDR: Există o agricultură de subzistență și o agricultură comercială care sunt gestionate de aceeași administrație. De asemenea, există o organizare verticală paralelă și o lipsă de comunicare la nivel local. Sugestia este de a crea birouri integrate la nivel județean, care să combine toate birourile locale ale unor instituții diferite, pentru a favoriza, ajuta, consilia fermele mijlocii.

Cristu CHIRFOT, Departamentul de Afaceri Europene: Intenția de reducere a fondurilor pentru agricultură în UE este îngrijorătoare. Este necesară o colaborare pentru a formula o poziție pentru menținerea bugetului actual pentru agricultură. Suntem împotriva plăților suplimentare de la bugetul național. Stabilitatea bugetului pentru agricultură are efecte sociale puternice. Agricultura românească se află într-un amplu proces de restructurare. Politica plăților directe din PAC i-a obligat pe cei mai mici de 1 ha să se asocieze. Susținem discutarea bugetului pe PAC post-2013 după ce se discută obiectivele PAC. Reforma PAC trebuie să ia în considerare particularitățile noilor state membre și să permită sprijinul pentru agricultură astfel încât să se asigure dezvoltarea agriculturii și eliminarea decalajelor față de vechile state membre. Susținem necesitatea menținerii structurii bugetului cât mai apropiată de structura actuală. În ceea ce privește restructurarea fermelor, ar fi de bun augur ca micii producători să se asocieze și să formeze împreună firme. Am vrea să avem un phase-out tot de zece ani, phase in de 10 ani până când ajungem la nivelul subvențiilor din Vest, iar retragerea să fie tot de 10.

Mihaela LUCA: Este de recomandat ca Ministerul Agriculturii să se pregătească din timp și în funcție de calcule să caute aliați.

Concluzia conferinței, trasă de directorul CRPE Cristian Ghinea, a fost aceea că administrația românească trebuie să se pregătească din timp pentru adaptarea la viitoarea reformă a PAC, iar acest gen de discuție dintre oficiali, producători, mediul academic trebuie să continue, pentru a formula poziții și orientări de negociere inteligente din partea României.